



## Marxilaiset luennot jatkuvat

Työväenluokan toiminnalle tieteellinen maailmankatsomus antaa pitkän aikavälin suunnan ja on yhtenäisyyden perusta. Siksi tutkimme marxilaisuutta sunnuntai-iltaisin Helsingissä Hermannin kerholla os. Hämeentie 67, klo 17.00. Kokoonnumme seuraavasti: su. 12.11. ja 10.12.



Seuraavassa 12.11. -17 luentotilaisuudessa arvioimme Lokakuun vallankumousta ja sen merkitystä ajallemme. Aiheesta alustaa **Juha Kieksi**. Lisätietoja ilmoitetaan välittömästi Kommunistien Liiton kotisivujen etusivulla.



**Sopivia perusteoksia työväenluokan maailmankatsomuksen opiskeluun ovat** mm.: Marx ja Engels: "**Kommunistinen manifesti**"; M.Iovtšuk, T. Oizerman, I. Štšipanov: "**Filosofian Historia**" (Progress, 1982); Nevalainen- Peltonen: "**Kansantaloustiede**" (Kansankulttuuri); Lenin: **Karl Marx** (Valitut teokset, 10 osaa, osa 5, Edistys) sekä "**Dialektisen Materialismin perusteet**" (Kommunistien Liitto). **Järj. Kommunistien liitto ja DSL.**

### Tämä aineisto sisältää seuraavat materiaalit:

1. Kommunistien Liiton puheenvuoro Venäjän Kommunistien puolueen Lokakuu 100 vuotta seminaarissa 24.-26. 10.2017
2. Kommunistien liiton tervehdyspuheenvuoro Venäjän Kommunistien puolueen Lokakuu 100 vuotta miitingissä Suomen asemalla Pietarissa 7.11.2017
3. Kommunistien Liiton opintoaineisto "lokakuun vallankumous aloitti uuden aikakauden"

### *(KOMMUNISTIEN LIITON OMAT MATERIAALIT)*

## Lokakuun vallankumous 100 vuotta

### Joukkojen kamppailu kapitalismia ja imperialismia vastaan

Lokakuun vallankumouksesta tulee 7.11.2017 100 vuotta. Kaikkialla maailmassa edistyksellinen työkansa muistaa tämän päivän, joka muutti maailman. Huolimatta sosialismin väliaikaisesta taantumisesta, olemme täysin varmoja siitä, että nykyinen uusliberalismin aikakausi tulee olemaan rajallinen. Lokakuu aloitti kapitalismista sosialismiin siirtymisen aikakauden. Maailmassa arvioidaan näinä päivinä "Suuren Lokakuun" merkitystä myös meidän ajallemme. Kommunistien Liitto ja Kansan ääni osallistuivat Venäjän Kommunistien puolueen lokakuun vallankumouksen merkitystä arvioivaan seminaariin 24. - 26.10.2017. Julkaisemme ohessa Kommunistien Liiton seminaaripuheenvuoron.

### Lokakuu, historian taitekohta

Lokakuun vallankumous muodosti vedenjakajan maailman politiikassa. Sosialismin väliaikaisesta taantumisesta huolimatta sen vaikutus näkyy edelleenkin. Suomen kohdalla "Lokakuu" merkitsi sitä, että Lenin ja kansankomissaarien neuvosto myönsivät Suomelle itsenäisyyden. Venäjällä Kerenskin väliaikainen hallitus ei olisi tähän myöntynyt, eikä Suomen porvaristo sitä silloin edes vaatinut. Suomessa kesällä 1917 eduskunnassa enemmistönä olleiden sosialidemokraattien toimesta hyväksyttiin valtalaki, jolla valta siirrettiin Suomen eduskunnalle. Silloin Suomen porvarit sopivat Kerenskin hallituksen kanssa Suomen eduskunnan hajottamisesta, minkä jälkeen määrättiin uudet vaalit ja valtalaki kuivui kokoon. Porvarit kuitenkin "käänsivät takkinsa" heti "Lokakuun" jälkeen ja julistivat puolestaan Suomen itsenäiseksi Venäjältä. Suomen itsenäisyyttä ulkovallat eivät

kuitenkaan tunnustaneet, vaan vaativat, että tunnustus on ensin saatava Neuvosto-Venäjältä. Vuoden 1917 viimeisenä päivänä myöhään yöllä neuvostohallitus hyväksyi Suomen itsenäisyyden.

### **Lokakuu liittyy Suomen historiaan**

Vuosi 1917 oli myös Suomessa myrskyisä. Torpparit vaativat itsenäisyyttä. Oli voikapinoita ja pulaa elintarvikkeista. Kriisi johti 27.1.1918 sisällissotaan. Työkansa muodosti Etelä-Suomeen ”Suomen Sosialistisen Työväen tasavallan”. Suomesta tuli toinen sosialistinen valtio maailmassa. Vallankumouksellisen Suomen ja Neuvosto-Venäjän välille allekirjoitettiin ystävyys- ja yhteistyösopimus 1.3.1918. Se oli ensimmäinen kahden sosialistisen valtion välillä tasa-arvon ja keskinäisen edun pohjalta tehty sopimus ja osoitus kansojen kanssakäymisestä.

### **Marxilainen tietous eteni jättiaskelin**

Luokkataistelun kannalta Lokakuu ja siihen johtaneet tapahtumat merkitsivät nopeaa ja hyppäyksellistä marxilaisen teorian ja luokkataistelun taktiikan edistystä. Vuotta 1917 edeltäneinä vuosina vallankumouksellisen liikkeen kehitys eteni vaiheittain ja monipuolistui toimintataktiikan ja teorian osalta koko ajan. Silloin Lenin ja bolshevikit tuottivat vallankumouksellisen työn välineeksi uutta kokemusta ja kirjallista aineistoa, joka palveli kansainvälistä työväenliikettä. Monet merkittävät kirjalliset dokumentit syntyivät Lokakuun kumoukseen johtavassa kehitysprosessissa. Tästä esimerkkeinä Leninin teokset: ”Mitä on tehtävä”, ”Askel eteenpäin, kaksi askelta taaksepäin”, ”Materialismi ja empiriokritisiimi”, ”Valtio ja vallankumous” sekä ”Marxilaisuus ja kapina” yms. Vaikka vallankumouksellisen tilanteen edellytykset tänään ovat ratkaisevasti erilaiset kuin 100 vuotta sitten, ovat nämä toimintakokemukset ja teokset vallankumoukselliselle liikkeelle edelleen välttämättömiä.

### **Bolsheveikeilla nerokas luokkataistelutaktiikka**

Lokakuun merkitys ei olisi voinut osoittautua pysyväksi ja yleismaailmalliseksi, ellei Neuvosto-Venäjän johto ja bolshevikit olisi kyenneet oikealla hetkellä toimintataktiikan muutokseen. Luonnollisesti Lenin ja bolshevikit sekä heidän liittolaisensa toisessa internationaalissa tähtäsivät maailman vallankumoukseen. Kun porvaristo sitten Euroopassa kykeni pysäyttämään vallankumouksellisen liikkeen, osattiin heti päätellä vallankumouksellisen tilanteen päättyneen ja muutettiin toimintataktiikkaa. Päätettiin muodostaa Neuvostoliitosta sosialismin sillanpää-asema esimerkiksi ja tueksi maailman työkansalle heidän taistelussaan sosialistisen vallankumouksen puolesta. Tämä taktinen siirtyminen pois ”suorasta rintamahyökkäyksestä” synnytti suurpääoman vastaisen yhteisrintamataktiikan. Esimerkiksi Suomessa porvaristo kykeni kukistamaan työväen vallankumouksen Saksan armeijan tuella. Silloin Suomen vallankumoukselliset voimat joutuivat siirtymään maanalaiseen toimintaan. Tässä tilanteessa uuteen taktikkaan nojautuen perustettiin julkisuudessa toimiva Suomen Sosialistinen Työväenpuolue, joka sai Suomen eduskuntaan parhaimmillaan 20 edustajaa.

### **”Lokakuu” todella muutti maailman**

Miten Lokakuun vallankumouksen vaikutus ilmeni maailmassa? Neuvostoliitto kykeni vuoteen 1941 tultaessa kohoamaan maailman toiseksi merkittävämmäksi taloudeksi kaikilla mittareilla mitattuna. Maa teollistettiin ja maatalous koneistettiin, luotiin koulu- ja terveydenhoitojärjestelmä. 1930-luvulla luotiin fasismin vastainen kansanrintama ja rakennettiin luottamuksellisia suhteita ulkovaltojen kanssa. Kaikkeen tähän perustuen Neuvostoliitto oli se ratkaiseva voima, jonka turvin lyötiin takaisin saksalaisen fasismin hyökkäys. Luotiin todellakin se sosialismin sillanpää, jonka voimasta muodostui sosialistinen maailmanjärjestelmä ja siirtomaat saivat vapautensa. Läntisen Euroopan maissa kehitettiin sodanjälkeisinä vuosina ns. hyvinvointiyhteiskuntaa. Silloin sanottiin, että missä työläiset ja kapitalistit istuivat yhdessä neuvottelupöytään, mukana istui vielä kolmas näkymätön neuvottelija. Se oli lokakuun vallankumous, sosialismin esimerkki ja saavutukset. Se pakotti kapitalistit myönnötyksiin. Näin luotiin ne sosiaaliset turvajärjestelmät, joita tänään kapitalistien toimesta ja uusliberalistisen politiikan voimin puretaan ilman työkansan vastarintaa.

### **Socialismin taantumisen syyt tutkittava tarkkaan**

Suuri kysymys on: Lokakuusta 1980-luvun lopulle saakka sosialismi kehittyi ja kohtasi lukemattomia vastahyökkäyksiä. Ne kyettiin aina torjumaan. Mutta miksi 1980-1990 lukujen vaihteessa sosialismin vastaista

poliittista ja ideologista hyökkäystä ei enää kyetty torjumaan, vaikka sosialismi oli silloin vahvempi kuin koskaan aiemmin? Kommunistien Liitossa olemme tehneet sosialismin taantumiseen liittyvistä kysymyksistä Neuvostoliiton ja sosialististen maiden osalta useita arvioita, joihin tämän esityksen yhteydessä ei ole mahdollista paneutua. Tunnettu myös Jeltsinin ja Gorbatschovin rikokset. Mutta edelleenkin olemme sitä mieltä, että ratkaisevin tieto ja oivallus sosialismin hajoamiseen liittyvässä kysymyksessä löytyy toisaalta.

### **Vallankumous: harppaus tiedossa ja taktiikassa**

Palauttakaamme mieleen, että kun Marx ja Engels perustivat Kommunistien Liiton, syntyi samalla järjestäytyneet kapitalisminvastaiseen luokkataisteluun kykenevä työväenliike. Se oli seurausta siitä, että löydettiin työväenluokan tieteellinen maailmankatsomus ja kyettiin näkemään työväenluokan tuleva tehtävä, kapitalismin kumoaminen. Samalla Marx ja Engels asettivat tehtäväksi epätieteellisen pikkuporvarillisen ideologian torjumisen. Kun Lenin ja bolshevikit valmistautuivat Lokakuun kumoukseen, ei tähän enää riittänyt se tieto, joka oli perintönä Marxilta, Engelsiltä ja ensimmäiseltä internationaalilta. Jouduttiin tekemään lujasti työtä marxilaisen ideologian ja maailmankatsomuksen kehittämiseksi, jolla tähdättiin pidemmälle tulevaan vallankumouksen aikaan. Merkittävä teos tässä työssä oli mm. Leninin ”Materialismi ja empiriokritisismi, jossa menestyksellisesti torjuttiin pikkuporvarillisen ideologian levittämistä työväenluokkaan.

### **Marxilainen maailmankuva ja tavoite hämärtyneet**

On kulunut runsaat 25 vuotta reaaliosialismin hajottamisesta. Yksin Euroopasta (mukaan lukien Venäjä ja Suomi) löytyy satoja kommunistisiksi itsensä katsovia ryhmiä ja puolueita. Niille kaikille on yhteistä se, että jokaisella on omanlaisensa näkemys siitä, miten yhteiskuntapolitiikka tulee hoitaa. Näiden kaikkien ongelmana on, että marxilaista tiedettä ja maailmankatsomusta ei kyettä ottamaan politiikan työkaluksi. Marxille, Engelsille, Leninille ja bolshevikeille ensisijaista oli marxilaisen filosofian ja maailmankatsomuksen haltuunotto sekä sen avulla tehty arvio yhteisestä luokkataistelutaktiikasta. Monille ”kommunisteille” on tänään tyypillistä, että marxilaista maailmankuvaa ei tunneta, teoriaa jopa halveksitaan eikä välttämättä edes tiedetä dialektisen ja historiallisen materialismin olemassaolosta. Näin ei uusliberalismille sosialistista vastavoimaa rakenneta.

Tunnettu hyvinkin, miten Jeltsinin, Gorbatschovin, Gaidarin ym. toimesta onnistuttiin kaatamaan sosialismi. Isompi kysymys on, että miksi tälle politiikalle ei löytynyt vastavoimaa? Ratkaisu lienee yksinkertainen. Sosialismille ei osattu siinä vaiheessa asettaa muuta päämäärää kuin aineellisen hyvinvoinnin kohottaminen. Eikä enää nähty, miksi sosialismi soveltuisi tähän kapitalismia paremmin. Alussa Neuvostoliitossa kehitettiin marxilaista maailmankatsomusta ja sosialismin teoriaa, mutta filosofian oppikirjoja ei päivitetty enää 1980-luvulla. Neuvostoliitossa yhteiskuntakehityksen tavoitteeksi asetettiin kyllä kommunistinen yhteiskunta, mutta tätä tavoitetta ei koskaan haluttu viedä käytäntöön. Ei esitetty, miten sitä toteutetaan ja mitä se tarkoittaisi nyky-yhteiskunnassa.

### **Uusliberalismia ei osattu ennakoita**

Lokakuun vallankumouksen perintönä syntyi sosialistinen maailmanjärjestelmä, siirtomaiden vapautus, länsimaiden sosiaaliset turvajärjestelmät ja pitkä rauhan ajanjakso. Kansainvälisellä työväenliikkeellä oli pitkään yhteisymmärrys kapitalismin vastaisesta luokkataistelutaktiikasta. Se perustui kuitenkin ajatukseen, että Neuvostoliitto säilyttää edelleen sosialismin sillanpää-aseman ja sen esimerkin turvin kansallisvaltiot vuoron perään siirtyvät sosialismiin. Tämä taktiikka ei toiminut loputtomiin. Tämä olisi pitänyt kyetä ennakoimaan, koska historiallinen materialismi muistuttaa, että yhteiskuntakehityksellä on valittavanaan aina eri vaihtoehtoja. Yhteiskuntakehitys ei ollut suoraviivaista ja toi mukanaan kapitalismin vaiheen, jossa pääomia alettiin siirtää halvan työvoiman maihin. Syntyi globalisaatio ja uusliberalismi. Tähän ei sosialismi ollut varautunut. Jopa sosialisminkin oloissa oli tahoja, joille ”kasautui rahaa”. Uusliberalismissa he näkivät keinon saada käyttöön nämä varat.

### **Marxilainen maailmankuva ja luokkataistelutaktiikka päivitettävä**

Mitä siis Lokakuun perintö velvoittaa? Työväenluokan hajaannuksen välitön syy on, että siltä puuttuu toimintaan suuntaava yhtenäinen tieteellinen marxilainen maailmankatsomus. Marxilais-leniniläinen maailmankatsomus on 30 vuoden aikana jäänyt jälkeen tieteen ja yhteiskunnan kehityksestä. Tehtävämme on

päivittää marxilainen dialektisen ja historiallisen materialismin filosofia vastaamaan nykyistä tietoutta. Vain yhtenäinen maailmankatsomus luo perustan työväenluokan yhtenäisyydelle. Toinen tehtävämme on tutkia maailman talouskehitystä ja luoda työväenluokan kapitalismin vastaiselle luokkataistelulle uudelleen yhteinen strategia ja taktiikka. Tämän pohjana voisi olla 30-luvun fasisminvastaisesta kansanrintamasta tuttu yhteisrintamapolitiikka. Näitä tehtäviä varten on muodostettava kansainvälisiä yhteistyö-elimiä.

## **Kommunistien Liitto**

### **Suomi**



**Pietari, Suomen asema 7.11.2017, klo 12.00**

**Venäjän kommunistien puolueen joukkokokous**

#### **Toverit läsnäolijat, koko tämä suuri edistyksellinen joukko**

Meille Suomen kommunisteille on ilo saada osallistua täällä kommunistien ja edistyksellisen väen tilaisuuteen, jossa muistetaan Lokakuun Suurta Sosialistista vallankumousta, joka muutti maailman. Se on ilo myös siksi, että olemme paikalla, jossa Lenin heti ulkomailta palattuaan kehotti kansaa taistelemaan sosialistisen vallankumouksen puolesta.

Edistyksellinen kansa maailmassa muistaa Lokakuun. Sen ansiosta Venäjältä kehittyi maatalouden tieteen ja teollisuuden suurvalta. Voitettiin Hitleriläiset valloittajat. Syntyi sosialistinen maailmanjärjestelmä. Imperialismin alistamat kansat saivat vapauden. Läntisten kapitalistimaiden työläiset kykenivät nojautumalla sosialismin voimaan luomaan sosiaaliset turvajärjestelmänsä.

Tänään uusliberalistinen kova kapitalismi, saatuaan vallan kaikkialla maailmassa, purkaa nyt niitä saavutuksia ja sosiaalisia turvaverkkoja, jotka sosialismin aikakaudella kyettiin turvaamaan. Kapitalismi käy kaikkialla maailmassa ankaraa luokkataistelua työväenluokkaa vastaan. Se uhkaa aseellisesti niitä maita, jotka kehittävät sosialismia, kuten Venezuela ja Pohjois-Korea. Tänään jo käynnissä olevien anastussotien lisäksi maailmassa vallitsee edelleen voimakas asevarustelu ja jatkuvien sotien uhka. Alentamalla ihmisten toimeentuloa ja sosiaaliturvaa suuret kapitalistit lisäävät omaa kilpailukykyään ja rikkauksiaan. Me näemme tänään mitä on todellinen kova ja raaka kapitalismi.

Huolimatta sosialismin väliaikaisesta takapakista, tiedämme, että uusliberalistisen kapitalismin aikakausi tulee olemaan rajallinen. Historian mutkikas kehitys aiheutti meille dialektisen mutkan, jota emme tarpeeksi osanneet ennakoida. Ajatelkaamme kuitenkin niin, että ehkä tämän kapitalismin raakuuden kokeminen täydessä voimassaan on välttämätöntä, että kykenemme vastaisuudessa ennakoimaan historian mutkia ja karikoita paremmin.

Mitä sitten voisimme yhdessä tehdä? Vaikeina taantumuksen vuosina Lenin ja bolshevikit kykenivät selkiyttämään marxilaisen maailmankatsomuksen, dialektisen- ja historiallisen materialismin. Sillä luotiin vallankumouksellisille voimille yhteistä arvomaailmaa. Se oli tärkeä perusta lokakuun vallankumouksen ja sen jälkeisen kehityksen onnistumiselle. Nykyisten uusliberalististen taantumusvuosien kielteisin seuraus on varmaan ollut, että tieteellinen marxilainen maailmankuva on hämärtynyt ja työkansaa edustavat voimat ovat hajonneet lukuisiin eri ryhmiin. Ehkä voisimme yhdessä tutkia ja kehittää marxilaista tieteellistä maailmankuvaa ja näin luoda perustaa työkansan yhtenäisyydelle. Lokakuu loi myös perustan työväenluokan yhteiselle kapitalisminvastaiselle luokkataistelutaktiikalle, jonka ansiosta onnistuimme toteuttamaan monia merkittäviä uudistuksia.

#### **Rakkaat toverit!**

Meillä Suomessa kuten teilläkin täällä Venäjällä kapitalistit suorastaan rynnäköivät työkansaa vastaan. Euroopan ja Amerikan kapitalistit rynnäköivät myös Venäjää vastaan, tarkoituksenaan anastaa sieltä taloudellisia voimavaroja. Vastavoiman tälle voivat luoda ainoastaan kommunistit ja edistyksellinen työkansaa yhdessä. Toivomme, että voimme pian kehittää yhteistyötä tämän tehtävän edistämiseksi.

Nyt lokakuun Suuren Sosialistisen vallankumouksen vuosipäivänä toivomme menestystä teille kaikille arvokkaassa ja välttämättömässä työssänne



## **LOKAKUUN VALLANKUMOUS ALOITTI UUDEN AIKAKAUDEN**

*Historian kulku osoittaa, että Lokakuun vallankumous v. 1917 aloitti maailmassa uuden aikakauden. Tätä tosiasiaa ei muuta miksikään sosialistisen yhteiskuntajärjestelmän viime vuosien vaikeudet. Lokakuun vallankumous vaikuttaa edelleen ihmisten mielissä ja tämän päivän politiikassa. Länsimaissa porvarilliset vallankumoukset tapahtuivat ennen työväenpuolueiden syntymistä siten, että työväestö auttoi porvariston valtaan. Mutta Venäjällä työväenpuolue (bolshevikit) perustettiin v. 1903 ja kaksi vuotta myöhemmin puolue johti Venäjän ensimmäistä porvarillis- demokraattista vallankumousta, joka Leninin ja bolshevikien johdolla kehittyi v. 1917 lokakuussa työväen ja talonpoikain vallankumoukseksi. Porvaristo yrittää kaikin tavoin tänään häivyttää ihmisten mielistä Lokakuun vallankumouksen merkityksen. Poliitiikan alueella on kuitenkin vaikea nimetä mitään asiaa, johon tällä ei olisi vaikutusta. Johtaessaan bolshevikkeja vallankumoukseen joutui Lenin yhä uudelleen tutkimaan kaiken sen tiedon ja kokemuksen, jonka klassikot Marx ja Engels olivat jättäneet. Samasta syystä meidän on tänään käytävä jatkuvasti lävitse se kokemus ja tieto, jonka Lenin ja Lokakuun vallankumous meille jättivät. Emme voi tänään ajatella Lokakuun toisintoa, mutta on suuri joukko jo Lokakuun vallankumouksen yhteydessä esiintyneitä perusasioita, jotka joudumme ottamaan huomioon kehittäessämme työkansan uutta taistelutaktiikkaa nykyistä porvarillista komentoa vastaan.*

### **Tsaarin Venäjä- puolifeodalistinen valtio**

Venäjällä vallitsivat vahvat feodalismin jäänteet, monarkkien ja suurmaanomistajien valta sekä laaja kansallinen sorto. Maaorjuus oli lakkautettu 1861. Mutta siinä yhteydessä tilanherrat anastivat talonpojilta huomattavan osan siitä maasta, joka aiemmin oli ollut heidän käytössään. Talonpojat joutuivat vuokraamaan tilanherrain maata raskailla ehdoilla, sekä viljelemään tilanherralle osan hänen maataan. Talonpoikaa riistettiin ankarasti.

### **Läntiset kapitalistit synnyttivät Venäjän työväenluokan**

Ennen v. 1905 Venäjälle oli syntynyt kapitalistinen suurteollisuus ja työväenluokka. Teollisuuskapitalismi kehittyi maaorjuuden lakkauttamisen jälkeen nopeasti ja vuoteen 1900 mennessä työläisten lukumäärä oli jo lähes kolme miljoonaa. Tästäkin huolimatta Venäjän kapitalismi kulki muihin Euroopan suurvaltoihin nähden jälkijunassa. Työläiset tekivät Euroopan pisintä työpäivää vailla minkäänlaisia poliittisia oikeuksia, työturvallisuutta tai sosiaaliturvaa. Porvariston voitot olivat moninkertaiset länsimaihin verrattuna. Länsimaiden kapitalistit omistivat tsaarin myötävaikutuksella pääosan Venäjän teollisuudesta. Venäjästä tuli imperialismin ristiriitojen solmu. Työväestö alkoi järjestäytyä. Ensimmäinen työväenliitto perustettiin Odessassa jo v. 1875. Työläiset ottivat käyttöönsä lakkotaistelun. 1880-luvun alkupuoliskolla käytiin jo 50 suurempaa lakkotaistelua. Morosovin tekstiilitehtailla Orehovo-Sujevossa heikennettiin työläisten palkkoja useissa jaksoissa. Näitä tapahtumia seurannut lakkotaistelu kukistettiin asevoimin. Mutta työläisten liikehdintä Venäjällä kasvoi.

### **Narodnikkien liike vastusti marxilaisuutta**

Talonpoikien keskuudessa narodnikit alkoivat taistella Tsaaria vastaan. Narodnikit olivat kuitenkin marxilaisuuden vastustajia. He kiistivät työväenluokan merkityksen ja katsoivat vallankumouksen päävoimaksi talonpoikaiston ja vastustivat työväen ja talonpoikain liittoa. Venäjällä alkoivat syntyä ensimmäiset marxilaiset ryhmät. Ensimmäinen oli Plehanovin v. 1883 perustama "Työn vapautus ryhmä". Plehanov oli aiemmin narodnikki, mutta maanpaossa tutustuttuaan Marxin ja Engelsin teoksiin hän organisoi

niiden kääntämistä Venäjänkielille. Silloin marxilaisen liikkeen kasvun esteenä Venäjällä olivat narodnikit ja marxilaisuus kehittyikin narodnikkien vastaisessa taistelussa. 1800-luvun lopulla sosialidemokratia Venäjällä eli kuitenkin pienten marxilaisten ryhmien ja opintokerhojen muodossa ilman yhteyttä joukkoliikkeeseen.

### **Lenin valitsi marxilaisuuden**

Vladimir Iljits Uljanov (Lenin) syntyi 1870 Volgan rantakaupungissa Simbirskissä. Perhe oli hyvin edistyksellinen. Leninin vanhin veli tuomittiin kuolemaan osallistumisesta narodnikkien organisoimaan Tsaarin murhayritykseen. Tämä vaikutti Leniniin voimakkaasti ja hän katsoi, että terrori ei johda työväen vapauttamiseen. Hän ryhtyi tutkimaan syvästi marxilaisuutta ja näki siinä tien proletariaatin vapautukseen. Vallankumouksellisen toimintansa vuoksi hänet karkotettiin 1887 Kazanista vuodeksi Kokuskinon pieneen syrjäkylään. muutettuaan v. 1889 perheensä kanssa Samaraan perusti Lenin siellä ensimmäisen marxilaisen kerhon ja piti yhteyttä muihin Volgan varren marxilaisiin. Pääkaupunkiin Pietariin Lenin siirtyi 1893. Siellä hän liittyi heti yhteen Pietarin maanalaisista marxilaisista kerhoista ja tietojensa sekä kiihkeän vallankumouksellisen toimintansa johdosta hänestä tuli nopeasti pääkaupungin marxilaisten johtaja.

### **Marxilaisen vaiheen alku Venäjän työväenliikkeessä**

Leninin Pietarissa aloittama toiminta osui yhteen Venäjän työväenluokan kasvun ja työläisten taistelutoiminnan nousun kanssa. Työläisten toiminta oli hajanaista ja ensimmäisenä Lenin asetti Pietarin marxilaisten tehtäväksi vallankumouksellisen työväenpuolueen perustamisen. Tämän esteenä oli narodnikkilaisuus. V. 1894 Lenin kirjassaan "**Mitä ovat kansan ystävät (narodnikit) ja miten he taistelevat sosialidemokraatteja vastaan**" Lenin osoitti virheellisiksi narodnikkien katsomukset. Ensimmäisenä Venäjällä Lenin osoitti työväenluokan merkityksen vallankumouksellisena voimana ja todisti, että tsaarinalta voidaan kukistaa vain luomalla työväen ja talonpoikain liitto. Lenin asetti tehtäväksi irrallisten marxilaisten kerhojen yhdistämisen vallankumoukselliseksi puolueeksi. Keväällä 1895 Lenin matkusti Pietarin marxilaisten edustajana ulkomaille tapaamaan "**Työn vapautus ryhmän**" edustajia ja keskustelemaan vallankumouksellisen puolueen perustamisesta. Syksyllä Pietarin marxilaiset ryhmät yhdistettiin poliittiseksi järjestöksi nimeltään "**Taisteluliitto työväenluokan vapauttamiseksi**" ja jonka perustana jo olivat tehtaiden työläiskerhot. Alettiin harjoittaa agitaatiota ja organisoida lakkotaistelua. Kuuluksa oli v. 1896 järjestetty Pietarin tekstiilityöläisten lakko, johon osallistui 30000 työläistä. Aiemmin marxilaiset ryhmät olivat toimineet irrallaan työväenliikkeestä. Taisteluliiton toimesta alettiin yhdistää toisiinsa marxilaisuutta ja työväenliikettä. Taisteluliiton kaltaisia järjestöjä alettiin perustaa muihinkin Venäjän suuriin kaupunkeihin.

### **"Kipinästä tuli syttyä" - Suunta puolueen perustamiseen**

Vuoden 1895 lopulla Tsaarin poliisi hajotti Pietarin Taisteluliiton toiminnan. Lenin ja monia sen johtohenkilöitä vangittiin. Lenin karkotettiin vankeusajan jälkeen keväällä 1897 kolmeksi vuodeksi Siperiaan Susenskojen kylään. Vankilassa Lenin kirjoitti mm. **marxilaisen puolueen ohjelman** ja aloitti valmistella kirjaa "**Kapitalismin kehitys Venäjällä**", jonka hän saattoi loppuun karkotusaikanaan. Siinä hän perusteli miten työväenluokan, vaikka se oli silloin pieni vähemmistö (3 %) väestöstä, tulee esittää johtavaa osaa vallankumouksessa. Siinä hän myös perusteli, että tuleva vallankumous ei voi voittaa ilman työväen ja talonpoikain liittoa. Ensimmäinen yritys Venäjän Sosialidemokraattisen Työväenpuolueen (VSDTP) perustamiseksi tehtiin 1898, Leninin ollessa karkotettuna. Tässä kokouksessa oli 9 osanottajaa, eikä se onnistunut yhdistämään marxilaisia kerhoja ja järjestöjä. Karkotuksessa Lenin loi lopullisen suunnitelman puolueen perustamiseksi ja sen mukaan tuli perustaa sanomalehti. Karkotuksen jälkeen Lenin kävi tapaamassa eri puolilla Venäjää Taisteluliittojen edustajia organisoiden heistä lehden tulevia työntekijöitä. Leninin toiminta kävi vaaralliseksi ja hän joutui pakenemaan ulkomaille kesällä 1900. Yleisvenäläistä vallankumouksellista lehteä "Iskra" alettiin julkaista joulukuusta 1900 ja Leninin ohjauksella muodostettiin Iskan avustaja- ja asiamiesverkosto. Saksasta käsin. V. 1902 ilmestyi Leninin kirja "**Mitä on tehtävä**". Siinä hän perusteli puolueen rakentamissuunnitelman todeten, että puolueella tulee olla aseenaan edistyksellinen vallankumouksellinen teoria- marxilaisuus. V. 1903 kirjassaan "**Maalaisköyhälistölle**" hän selosti Työväenpuolueen tavoitteita ja perusteli työväen ja talonpoikaiston liiton välttämättömyyttä. Tsaarin poliisin

ajojahdin vuoksi Iskra toimituskuntineen (Lenin mukana) joutui muuttamaan 1902 Lontooseen ja keväällä 1903 Genovaan.

### **Puolueen perustaminen 1903, VSDTP:n 2. edustajakokous**

Jo Leninin Susenskojen karkotusvuosien alussa eräät sosialidemokraatit joidenkin menestyksellisten lakkotaistelujen ansiosta alkoivat kehottaa työläisiä käymään pelkästään taloudellista taistelua ja hylkäämään poliittisen taistelun. Nämä ns. ekonomistit olivat Venäjän työväenliikkeen ensimmäisiä opportunisteja. Susenskojessa Lenin kirjoitti asiakirjan "**Venäjän sosialidemokraattien vastalause**", jonka allekirjoittivat 17 Minusinkin piirikuntaan karkotettua marxilaista. Siinä hän tuomitsi ekonomistien vahingolliset katsomukset ja määritteli sosialidemokraattien perustavoitteet Venäjällä. Leninin luomaa suunnitelmaa vallankumouksellisen puolueen perustamiseksi asettuivat vastustamaan ekonomistit. Kirjassaan "**Mitä on tehtävä**" Lenin osoitti, että ekonomismi on kansainvälinen opportunismin muunnos. Lenin ja Iskran toimituskunta valmistelivat vallankumouksellisen ohjelman, säännöt ja muita asiakirjoja. Vuonna 1903 heinäkuussa aloitettiin VSDTP:n 2. edustajakokous aluksi Brysselissä ja sitten Lontoossa. Kokouksessa Lenin ja Iskran kannattajat joutuivat käymään ankaraa taistelua puolueen vallankumouksellisen ohjelman puolesta. He puolustivat työväenluokan valtaa, työväen ja talonpoikain liittoa, kansakuntien itsemääräämisoikeutta ja proletaarista internationalismia opportunisteja vastaan. Äänen enemmistöllä hyväksyttiin vallankumouksellinen ohjelma, jossa asetettiin tavoitteeksi työväenluokan ja talonpoikaiston valta. Leninin kannattajat saivat enemmistön keskuskomiteassa ja Iskran toimituskunnan vaalissa. Tämän jälkeen Leniniläisistä puhuttiin aina enemmistönä (bolshevikit) ja opportunisteista vähemmistönä (menshevikit). Tästä eteenpäin alkoi bolshevikkien ja menshevikkien välinen vuosien taistelu menshevikkien jatkaessa ekonomistien linjaa. Heti edustajakokouksen jälkeen menshevikit saivat haltuunsa Iskran. Silloin v. 1904 Lenin kirjassaan "**Askel eteenpäin, kaksi askelta taaksepäin**" osoitti miten vaarallinen tulevalle vallankumoukselle on menshevikkien linja.

### **Tilanne kypsyy Venäjän ensimmäiseen porvarillis- demokraattiseen vallankumoukseen.**

Välittömästi kesällä 1904 bolshevikit alkoivat kampanjoida VSDTP:n kolmannen edustajakokouksen koollekutsumiseksi tavoitteena tehdä loppu menshevikkien yrityksestä mitätöidä puolueen toisen edustajakokouksen päätökset. Mutta tämä ei ollut ainoa syy vaatia koolle VSDTP:n 3, edustajakokous. Idässä kypsyi Venäjän ja Japanin välinen imperialistinen sota, jonka Tsaarin armeija hävisi. Tästä sai kansa maksaa monin tavoin kalliin hinnan. Tähän sotaan suhtautuivat menshevikit siten, että on puolustettava kapitalistista isänmaata. Bolshevikit katsoivat, että Tsaarin tappio tässä ryöstösodassa johtaa tsarsmin heikentymiseen ja vallankumouksen voimistumiseen. Vuosina 1900-1903 vallinnut talouspula lisäsi talonpoikain ja työläisten kärsimyksiä. V. 1904 joulukuussa käytiin Bakussa bolshevikkien johdolla hyvin järjestetty työläisten voittoon päättynyt lakko. Bakun lakko aloitti monilla seuduilla alkaneen joukkoliikkeen. Tammikuun 3. päivä 1905 neljän työläisen erottamisesta Pietarissa Putilovin tehtailla alkanut lakko kasvoi yleiseksi lakkoliikkeeksi. Bolshevikit halusivat 3: nnen edustajakokouksen koolle arvioimaan näitä tapahtumia.

### **Työväenluokka johti Venäjän ensimmäistä porvarillis-demokraattista vallankumousta**

Vallankumoukselliset tapahtumat alkoivat vaistonvaraisesti ja kehittyivät nopeasti. Kaikki luokat, myös porvaristo alkoivat liikehtiä. Järjestöjä työläisten keskuuteen organisoivat myös papit. Poliisin organisoiman provokaattorin pappi Caponin johdolla organisoitiin "Venäjän työläisten yhdistys". Heidän toimesta kansalle uskoteltiin, että tsaari ei tunne kansan hätää. Pappi Caponin johdolla järjestettiin kansanjoukot toimittamaan tsaarille vetoomusta olojen parantamisesta. Bolshevikit tunsivat tsaarin ja salaisen poliisin suunnitelmat ampua väkijoukkoja ja varoittivat kansaa. Kun bolshevikit eivät kyenneet torjumaan Caponin suunnitelmaa, menivät he myös mukaan, koska eivät halunneet irtaantua joukoista. Bolshevikkien esityksistä vetoomukseen tehtiin paljon muutoksia. Kun Varoituksista huolimatta Caponin suunnitelma toteutettiin ja tsaarin poliisi ampui 9.1.-1905 5000 työläistä ja talonpoikaa. Tästä alkoi vallankumouksellinen liikehdintä leviten koko Venäjälle. Lenin seurasi tarkasti ulkomailta käsin näitä tapahtumia ja arvioi ne vallankumouksen alkuvaiheeksi. Bolshevikkien vaatimuksesta huhtikuussa 1905 pidettiin Lontoossa VSDTP:n 3. edustajakokous, jossa määriteltiin taktiikka vallankumoukseen. Tähän kokoukseen eivät menshevikit

osallistuneet, vaan pitivät oman konferenssinsa. Menshevikit vaativat porvariston tukemista, koska se oli heidän mielestään vallankumouksen päävoima. Bolshevikkien linja oli toinen. He pitivät alkanutta vallankumousta porvarillis- demokraattisena, jonka tehtävänä on maaorjuuden rippeiden hävittäminen, tsaarin kukistaminen ja demokraattisten vapauksien voittaminen. Sen mukaan porvaristo halusi säilyttää tsaarin ruoskana työläisiä vastaan ja siksi porvaristo ei kykene viemään vallankumousta loppuun. Demokraattisen vallankumouksen voi johtaa loppuun ainoastaan työväenluokka liitossa talonpoikain kanssa. Päämääränä tulee olla tsaarin kukistaminen aseellisesti sekä väliaikaisen vallankumoushallituksen muodostaminen, jossa valta kuuluu työläisille ja talonpojille ja jossa porvaristo on pakotettu neutraaliksi. Leninin johdolla kehitetty bolshevikkien taktiikka oli päinvastainen, kuin aikaisemmissa Euroopan porvarillis-demokraattisissa vallankumouksissa. Ei tule rajoittaa porvarillisen demokraattiseen vaiheeseen, vaan siitä tulee edetä työläisten ja talonpoikaiston valtaan ja suuntautua sen kehittämiseen sosialistiseksi. Edustajakokous nimesi Leninin puolueen pää-äänenkannattajan Proletari-lehden toimittajaksi, Edustajakokouksen jälkeen Lenin arvioi 3:n edustajakokouksen tuloksia kirjassaan **"Sosialidemokraattien kaksi taktiikkaa demokraattisessa vallankumouksessa"**.

### **Vallankumouksellinen liikehdintä synnytti Neuvostot**

Liikehdintä levisi yli maan. Tammi-maaliskuussa 800000 työläistä oli lakossa. Lakkojen lisäksi oli talonpoikien ja sotilaiden kapinoita. Lokakuussa oli lakossa 2 miljoonaa ihmistä. Suurimmissa kaupungeissa alettiin vallan elimiksi muodostaa neuvostoja. Pietarissa, Varsovassa, Lodzissa, Bakussa ja Odessassa oli keväällä 1905 suuria lakkoja. Syksyllä vallankumousliike edelleen voimistui. Myös talonpojat liikehtivät ja lokakuussa alkoi poliittinen yleislakko. Tehtaat, posti ja lennätin keskeyttivät työnsä. Tsaari oli pakotettu 17.10.1905 sallimaan yhdistymis- ja kokoontumisvapauden sekä kutsumaan koolle duuman. Tässä vaiheessa Leninin oli vaikea johtaa vallankumoustaapahtumia ulkomailta käsin ja siksi hän kaikista vaaroista huolimatta palasi marraskuussa 1905 Pietariin. Silloin Lenin johti julkista bolshevikkilähteä "Novaja zizn", johon hän kirjoitteli paljon. Vallankumouksen kohokohdaksi muodostui Moskovan bolshevikkien ja paikallisen neuvoston 7.12.1905 organisoima yleislakko, joka johti 17.12.-05 saakka kestäneeseen aseelliseen kapinaan. Taisteluita käytiin myös muissa suurimmissa kaupungeissa, mutta ne eivät kehittyneet yleiseksi kapinaksi. Tästä vallankumouksellinen liikehdintä alkoi laantua. Kuitenkin edelleen Moskovan kapinan jälkeen oli lakkoja ja talonpoikain liikehdintää sekä kapinoita armeijassa mm. Kronstadtissa ja Viaporissa. lopullisesti vallankumous tukahdutettiin tsaarin toimesta v. 1907.

### **"Työväen ja talonpoikain vallankumouksen kenraaliharjoitus"**

Bolshevikit määrittivät, että perussyöt venäjän ensimmäisen porvarillis-demokraattisen vallankumouksen epäonnistumiseen olivat seuraavat: Pysyvää yhteyttä työläisten ja talonpoikain välille ei kyetty luomaan ja tästä johtuen talonpoikaislevottomuuksia ja työläisten kapinoita ei kyetty sulauttamaan yhdeksi liikkeeksi. Länsimaat saksan johdolla tukivat taloudellisesti tsaaria. Lisäksi työläisten taktiikkaa rikkoi menshevikkien opportunistinen toiminta. Lenin määritteli vuoden 1905-1907 tapahtumat lokakuun vallankumouksen kenraaliharjoitukseksi.

### **Bolshevikkien linja voitti puolueessa**

Monet puolueen jäsenet alkoivat vaatia VSDTP:n yhdistävää edustajakokousta. Lenin totesi, että yhdistäminen on mahdollinen vain vallankumouksellisen marxilaisuuden pohjalta. Lenin ja bolshevikit tekivät suuren työn edustajakokouksen valmistelemiseksi. Tärkeimpiä kysymyksiä olivat mm. agrariohjelman tarkistaminen sekä Puolan, Latvian ja Liettuan puolueiden toiminnan koordinoiminen yhteen VSDTP:n kanssa. Huhtikuussa 1906 avattiin VSDTP:n 4. puoluekokous Tukholmassa. Siellä Lenin piti selostukset ajankohtaisista kysymyksistä, proletariaatin luokkatehtävistä sekä VSDTP:n suhteesta valtakunnan duumaan, aseelliseen kapinaan ja talonpoikaiskysymykseen. Käytiin kovaa taistelua bolshevikkien ja menshevikkien välillä. Bolshevikit esittivät puolueen linjaksi mm. tilanomistajien maan pakkoluovutusta ja kaiken maan kansallistamista. Menshevikit esittivät maan luovuttamista paikallisten itsehallintoelinten, joilta talonpojat sitä voisivat vuokrata. Lenin totesi tämän sovinnonteoksi tilanomistajien kanssa ja totesi, että talonpoikaiskysymystä ei voida ratkaista kukistamatta tsaarin ja tilanomistajien valtaa. Tässä kokouksessa



menshevikeillä oli enemmistö ja he saivat läpi esityksensä ja anastivat puolueen pää-äänenkannattajan Sotsial-Demokrat lehden toimituksen. Menshevikkien voitto oli kuitenkin väliaikainen. Neljäs edustajakokous oli tehnyt päätöksen sulauttaa Venäjän alueen eri kansalliset puolueet yhteen VSDTP:een kuuluviksi järjestöiksi. Tämä antoi bolshevikeille mahdollisuuden yhteydenpitoon maan kaikkien kansallisuuksien kanssa. Lenin julkaisi Pietarin työläisille osoitetun kirjeen "**Selostus VSDTP:n yhdistävästä edustajakokouksesta**", jossa hän puolusti Bolshevikkien linjaa. Maan eri osiin ulottuvan kampanjoinnin tuloksena saatiin puoluejärjestöt ryhmitettyä Bolshevikkien ympärille. Ja vuoden 1907 lopulla pidettiin Lontoossa VSDTP:n viides puoluekokous. Suhtautuminen porvarillisiin puolueisiin oli tärkein kysymys, joka kytkeytyi Venäjän vallankumouksen arviointiin. Päätöslauselmassa vaadittiin ankaraa taistelua Mustia Sotnioita, Kadettien puoluetta sekä suurtilallisten ja suurporvariston puolueita vastaan. Trudovikkien- jotka edustivat lähinnä talonpoikaiston etuja- kanssa katsottiin voitavan tehdä sopimuksia taistelussa tsaarivaltaa vastaan. Kokous vahvisti bolshevikkien linjan vallankumouksessa oikeaksi ja voitto menshevikeistä saatiin kaikissa muissakin kysymyksissä.

### **Taantumuksen vuosina peräännyttiin järjestelmällisesti**

Epäonnistuneen vallankumouksen jälkeen alkoivat taantumuksen vuodet, Aatelisto pyrki fyysisesti tuhoamaan vallankumoukselliset. Vastahyökkäys tapahtui myös ideologisella alueella. Työväenluokan horjuvat ainekset sosialistivallankumoukselliset, menshevikit ja anarkistit joutuivat paniikin valtaan ja sivistyneistön piiristä levisivät erilaiset harhaopit. Poliisi vainosi ja hävitti työväenjärjestöjä ja Bolshevikkien oli pakko siirtää toimintansa "maan alle". Jäsenmäärä supistui. Näissä oloissa bolshevikit perääntyivät kuitenkin järjestelmällisesti säilyttäen organisaationsa toimintakykyisenä. Lontoon kokouksen jälkeen Lenin palasi Venäjälle asettuen Suomeen. Tsaarin ohranan uhatessa Leninin turvallisuutta päätti bolshevikkien johto Leninin siirtämisestä ulkomaille Sveitsiin. Genevessä Lenin organisoi uudelleen Proletari- lehden, joka taantumusvuosina oli oikeasti puolueen pää-äänenkannattaja. Taantumusvuosina bolshevikit katsoivat, että samalla kun tulee lujittaa maanalaisia puoluejärjestöjä niin tulee käyttää hyväksi legaalaisia t. julkisia työväenjärjestöjä mm. ammattiliittoja, osuuskuntia ja työväenklubeja sekä myös valtakunnanduuma. Puolueen piirissä muodostui useita kuppikuntia. Likvidaattorit vaativat uuden puolueen perustamista lännen sosialidemokraattisten puolueiden tapaan. Odzovistit t. vasemmistokommunistit pitivät hyödyttömänä osallistumista julkiseen toimintaan. He halusivat myös kutsua edustajat pois duumasta (odzovistit = poiskutsujat) ja aloittaa aseellisen kapinan. Lisäksi oli erilaisia "sovittelijoita", jotka yrittivät "sovitella" puolueen riitoja. Lenin ja Proletari- lehden toimitus siirtyivät v. 1908 Pariisiin. Siellä pidettiin pian tämän jälkeen v. 1908 puolueen yleisvenäläinen konferenssi. Konferenssi tuomitsi likvidaattoriuden, vasemmistolaisuuden ja erotti likvidaattorit. V. 1909 Proletari- lehden toimituskunnan kokouksessa erotettiin odzovistit, mikä lujitti puoluetta. Taantumusvuosina levisivät idealistista filosofiaa ja mystiikkaa lähenevät filosofiset katsomukset jopa bolshevikkien keskuudessa. Tätä edesauttoi se, että uusin fysiikka oli löytänyt asioita (atomin hajottaminen), joita ei kaikkien materialistien piirissä osattu yleistää. V. 1909 ilmestyi Leninin kirja "**Materialismi ja empiriokritisismi**", jossa hän antoi murskaavan iskun idealisteille, mystikoille ja antoi marxilaisen sisällön tieteen uusille löydöille. Tämä oli vaihe ideologisen selkiytymisen tiellä.

### **Työväenliike nousee**

Vuodesta 1910 työväenliike alkoi aktivoitua. Moskovan ja Pietarin ohella monissa kaupungeissa lakkoiltiin ja järjestettiin joukkokokouksia. Tämä jatkui seuraavina vuosina ja mukaan tulivat talonpojat ja armeija. Bolshevikit asettuivat liikehdinnän johtoon. Keväällä 1911 järjestettiin Pariisin lähistöllä Venäjän aktiiviyöläisille puoluekoulu. Alkuvuodesta 1912 järjestettiin Prahassa yleisvenäläinen ns. "Prahan konferenssi". Konferenssissa painotettiin miten tärkeätä puolueetyössä on käyttää hyväksi kaikkia julkisia toimintamuotoja, mm. duumaryhmää, ammattiliittoja, julkisia työväenyhdistyksiä yms. Määriteltiin poliittinen linja ja taktiikka uuteen vallankumoukselliseen nousuun. Likvidaattorimenshevikit häädettiin puolueesta. Konferenssi vastasi puolueen edustajakokousta ja se valitsi puolueen keskuskomitean, jonka johtoon tuli Lenin. Tämä konferenssi asetti rajapyykin bolshevikkien ja menshevikkien välille ja muodosti yhtenäisen bolshevikkipuolueen. Vuoden 1912 puoluekonferenssin jälkeen puolue alkoi sovittaa yhteen julkista ja "maalalaista" työtä. Sen tuloksena muodostettiin ensimmäinen laajalevikkinen julkinen marxilainen sanomalehti, Pravda, jonka ensimmäinen numero ilmestyi 22.4.1912 Pietarissa. Samaan aikaan

työläisten liikehdintä kasvoi ja v. 1911 lakkolaisten määrä ylitti jo 100000. Huhtikuussa Lena-joen kultakaivosten 6000 työläistä julisti lakon kelvottomia työ-olosuhteita ja huonoa palkkaa vastaan. Bolshevikit paljastivat poliisin aiomukset ampua lakkolaisia. Tsaarin poliisin käskystä 500 työläistä ammuttiin t. haavoitettiin. Tämä aiheutti koko maassa laajan vastalauseen. Bolshevikkien edustajat esiintyivät duumassa lakkolaisten puolesta. Toukokuun 1. päivänä lakossa oli 300000 työläistä ja tästä lakkoliike voimistui edelleen. Vaadittiin tilanherrojen maan pakkoluovutusta, demokraattista tasavaltaa, 8- tunnin työpäivää. Uusi vallankumouksellinen tilanne alkoi kehittyä.

### **Imperialistinen maailmansota ja Leninin toiminta**

Vuonna 1912 Lenin muutti Krakovaan, josta käsin hänen oli helpompi ohjata puolueen ja Pravdan toimintaa. Vuoden 1914 alkupuoliskolla Venäjällä lakkoili jo 1,5 miljoonaa työläistä. Maa kulki kohti vallankumousta. Puolue valmistautui sääntömääräiseen edustajakokoukseen. Sen esti kuitenkin v. 1914 syttynyt imperialistinen maailmansota. Tulevasta sodasta Lenin ja bolshevikit olivat varoittaneet. Myös kansainvälisissä konferensseissa oli sovittu, että sodan syttyessä sosialidemokraattien taktiikka on taistella sotaa vastaan ja nostattaa työväenluokka kukistamaan kapitalismia. Mutta valtaosa Euroopan sosialistijohtajista petti tehdyt sopimukset, kavalsivat työväenluokan ja asettuivat tukemaan maansa porvaristoa. Poikkeuksena olivat bolshevikit. Sodan syttyessä Lenin joutui muuttamaan Krakovasta Sveitsiin. Siellä asuville bolshevikeille hän esitti ensinnä teesinsä: **"Imperialistinen sota on muutettava kansalaissodaksi. Isänmaan puolustaminen imperialistisessa sodassa on kansan kavaltamista, sillä kapitalistit eivät käy sotaa isänmaan vuoksi vaan ryövätäkseen muita kansoja"**. Uudelleen organisoidussa puolueen pää-äänenkannattajassa Sotsial-Demokrat- lehdessä julkaistiin marraskuussa 1914 SDTP:n manifesti **"Sota ja Venäjän sosialidemokratia"**. Siinä sodan luonne opetettiin käsittämään oikealla tavalla. Tsaarin hallitus ryhtyi ankariin vainotoimenpiteisiin bolshevikkeja kohtaan. Sota-ajan laeista huolimatta Leninin onnistui saada yhteys puoluejärjestöihin. Puoluekonferenssissa v. 1915 todettiin: "Sosialistien tulee äänestää sotamäärärahoja vastaan, tulee erota porvarillisista hallituksista, perustaa maanalaisia järjestöjä ja kannattaa sotilaiden veljeilyä rintamalla". Sodan luonnetta selvittäessään Lenin ja bolshevikit tekivät mittavaa työtä veljespuolueiden suuntaan. uuden aikakauden olemuksen Lenin paljasti "Imperialismi kapitalismin korkeimpana vaiheena". Siinä hän arvioi tilanteen muodostuneen sellaiseksi, että sosialismin voitto on mahdollinen yhdessä maassa. Kapitalismin taloudellisen kehityksen epätasaisuuden laki johtaa imperialistiset valtiot eriarvoiseen asemaan. Imperialistinen maailmansota oli seurausta kapitalistien kilpailusta maailman uudelleenjakamiseksi. Leninin mukaan tässä tilanteessa, kun imperialistiset valtiot olivat sodassa keskenään, oli mahdollista irrottaa yksi tai useampia valtoja irti imperialismista. Leninin teoria muodosti perustan bolshevikkien taktiikalle Lokakuun vallankumouksen organisoimiseksi. Bolshevikit hyväksyivät, jonka mukaan "imperialistinen sota on muutettava kansalaissodaksi, sotilaiden tulee kääntää aseensa oman maansa porvaristoa vastaan ja kukistamalla hallitseva luokka voidaan allekirjoittaa oikeudenmukainen rauha". Sodan aikana bolshevikit harjoittivat toimintaa armeijan piirissä. Venäjän sosiaalisia ongelmia ei oltu ratkaistu, vallankumouksellinen tilanne kehittyi ja kriisi kärjistyi sodan aikana. Maassa alkoi esiintyä lakkoliikehdintää ja tsaarin armeija kärsi tappioita. Naiset alkoivat kapinoida. Venäjä alkoi lähestyä toista vallankumousta.

### **Helmikuun vallankumous**

Vuonna 1917 puolueen jäsenmäärä oli 20000 mutta puolueen vaikutus oli kuitenkin suhteellisesti suurempi. Bolshevikit saivat puolelleen tärkeimmät työväen järjestöt. Sota vaikutti kielteisesti maatalouteen ja liikenteeseen. Lakot voimistuivat. Kun vuonna 1914 käytiin 70 lakkoa niin v. 1916 oli jo 1500 lakkoa. Tsaari ei kyennyt turvaamaan voittoja rintamalla, joista porvaristo oli kiinnostunut. Työväenluokka, talonpojat ja vallankumoukselliset sotilaat vaativat rauhaa ja parempia oloja. Verisunnuntain vuosipäivänä 1917 Pietarin ohella mm. Moskovassa, Bakussa sekä Nizni Novgorodissa järjestettiin sodanvastaisia mielenosoituksia. Pietarissa Putilovin tehtailla alkoi 23.2.-17 bolshevikkien aloitteesta voimakas lakkoliike leviten koko Venäjälle. Bolshevikit kehottivat työläisiä aseelliseen kapinaan. 26.2.-17 Pietarin varusväki siirtyi lakkolaisten puolelle ja aseellinen kapina voitti 27.2.-17, kun Pietarin varusväki kieltäytyi ampumasta työläisiä. 27.2.-17 Bolshevikkien keskuskomitea julkaisi manifestin, jossa kansaa kehoitettiin muodostamaan väliaikainen

vallankumouhallitus, säätämään 8-tunnin työaikalaki, takavarikoimaan tilanomistajien maat ja lopettamaan imperialistinen sota. Porvaristo ei enää uskaltanut esittää tunnusta monarkian säilyttämiseksi. Samaan aikaan työläiset alkoivat perustaa neuvostoja ja sotilaat omia komiteoitaan, minkä tuloksena perustettiin Pietarin työläisten ja sotilaiden neuvostojen komitea. Venäjällä syntyi uusi tilanne, kun 2.3.-17 perustettiin uusi porvarillinen väliaikainen hallitus, jolloin tsaari luopui vallasta ja Venjästä tuli porvarillinen tasavalta.

### **Kaksoisvalta**

Itsevaltiudesta oli tehty loppu ja julistettu porvarillisia vapauksia. Vuoden 1917 alussa Pietarin neuvostojen enemmistö oli kuitenkin pikkuporvarillisilla puolueilla, menshevikeillä ja eserreillä. Näiden puolueiden johtajat sopivat bolshevikeilta salaa muodostaa väliaikainen hallitus, johon kuului porvarien ja tilanherrojen edustajia ja joka ei aikonutkaan toteuttaa työläisten esittämiä vaatimuksia. Väliaikainen hallitus edusti porvariston diktatuuria ja neuvostot edustivat työläisten ja talonpoikain diktatuuria. Neuvostojen valta perustui aseistettuihin työläisiin, talonpoikiin ja vallankumouksellisiin sotilaisiin. Siksi väliaikainen hallitus ei voinut hyväksyä ainoatakaan lakia ilman neuvostoja. Neuvostot taasen olivat voima ilman valtaa, koska he tunnustivat väliaikaisen porvarillisen hallituksen, joka ei halunnut toteuttaa kansan vaatimuksia 8-tuntisesta työpäivästä, sodan lopettamisesta, maareformista yms. Muodostui porvariston vallan ja työväen vallan omalaatuinen yhteen punoutuma. Bolshevikkien toiminta oli nyt kuitenkin julkista ja he aloittivat järjestöllisen organisoitumisen ja selvitystyön. Välittömästi vallankumouksen jälkeen alkoi ilmestyä uudelleen (5.3.1917) Pravda. Tavoitteena oli saada edustajia neuvostoihin niin, että kansan tahto pääsisi voitolle.

### **Huhtikuun teesit**

Saatuun tiedon helmikuun vallankumouksesta alkoi Lenin välittömästi toimittaa bolshevikeille ohjeita ns. "**Kirjeitä kaukaa**". Niissä hän totesi, että oli päättynyt vasta vallankumouksen ensimmäinen vaihe, joka antoi vallan porvaristolle ja että väliaikaiseen hallitukseen ei saa luottaa. Lenin vaati, että kaikenlaiset hankkeet yhdistymisestä menshevikkien kanssa vaarantavat vallankumouksen ja että on välittömästi aloitettava selvitystyö työläisten keskuudessa. Leninin neuvot eivät kuitenkaan täysin saavuttaneet Pravdan lukijoita, koska toimituskunnan jäsen Kamenev julkaisi vain yhden Leninin kirjeen ja senkin "vesitettyinä". Tästä johtuen monet bolshevikit ottivat väliaikaiseen hallitukseen puolimenshevistisen kannan. Puolueen johtajan Leninin poissaolo oli tässä vaiheessa suureksi vaaraksi puolueelle ja vallankumoukselle. Suurten vaikeuksien jälkeen Lenin palasi 3.4.-1917 Venäjälle. Suomen asemalla järjestettiin suuri joukkokokous. Siinä pitämässään puheessa Lenin kutsui työläisiä, sotilaita ja talonpoikia taisteluun sosialistisen vallankumouksen puolesta. Seuraavana päivänä Lenin esitti bolshevikkien kokouksessa kuuluisat "**Huhtikuun teesit**". Niiden keskeinen sisältö oli seuraava: Ei saa antaa mitään tukea väliaikaiselle hallitukselle. On aika siirtyä porvarillisesta vallankumouksesta sosialistiseen vallankumoukseen. On päästävä irti kaksoisvallasta ja otettava valta neuvostojen käsiin. Parlamentaariseen tasavaltaan palaaminen olisi paluuta taaksepäin, vaan tulee siirtyä teollisuustyöläisten, maatyöläisten ja talonpoikain Neuvostotasavaltaan. On tärkeätä huomata, että Lenin ei esittänyt aseellista kapinaa väliaikaista hallitusta vastaan, joka sillä hetkellä nautti neuvostojen luottamusta. Hän esitti selostustyön kautta hankittavaksi enemmistöä neuvostoihin. Teesit levisivät nopeasti kaikkiin puoluejärjestöihin. Suurimpien kaupunkien puolue-elimissä ne käsiteltiin 10-15 päivän kuluessa. Puoluekonferenssi 24-29.4.-17 hyväksyi teesit ja päätti muuttaa porvarillis-demokraattisen vallankumouksen sosialistiseksi vallankumoukseksi.

### **Heinäkuun kriisi ja kaksoisvallan loppu**

Bolshevikit valmistautuivat huhtikuun jälkeen vallankumoukseen rauhanomaisin keinoin. Päähuomio kiinnitettiin toimintaan kansanjoukoissa. Myös armeijan joukko-osastoihin perustettiin puolue-osastoja. Kesällä bolshevikkien vaikutus alkoi ratkaisevasti lujttua, kun selvisi, että hallituksen, menshevikkien ja eserrien linja ei johda mihinkään. Puolueen jäsenmäärä oli kohonnut yli 200000. Pietarin tehdaskomiteoissa bolshevikeilla oli 3/4 enemmistö. Toisaalta vastavallankumous valmistautui ratkaisevaan taisteluun. 4.7.-17 hallitus organisoi armeijan rintamalla hyökkäykseen ja palautti voimaan kuolemantuomion. Hyökkäys rintamalla epäonnistui. Silloin Pietarin työläiset lähtivät kadulle vaatimaan vallan siirtämistä neuvostoille.

Hallitus hyökkäsi 3.7.-17 rintamalta siirrettyjen asevoimien tuella menshevikkien ja eserrien suostumuksella 500000 mielenosoittajan kimppuun ja 5.7.-17 Pravdan toimitus tuhottiin. Mielenosoittajia ammuttiin. Annettiin myös käsky Leninin vangitsemiseksi, mutta puolueen onnistui siirtää Lenin Pietarista Suomen puolelle. Menshevikit olivat lopullisesti pettäneet vallankumouksen. Sosialisti Kerenskin johdolla kaikki valta siirtyi nyt imperialistista politiikkaa toteuttavalle väliaikaiselle hallitukselle ja kaksoisvallasta tuli loppu.

### **Valmistautuminen aseelliseen kapinaan**

Heinäkuun tapahtumien jälkeen tilanne Venäjällä muuttui. Suomesta käsin Lenin esitti arvion, jonka mukaan vallankumouksen rauhanomainen vaihe ja kaksoisvalta on päättynyt. Menshevikkien ja eserrien petturuudesta johtuen vallassa on täysin porvarillinen hallitus ja neuvostot ovat täysin vastavallankumouksen puolella. Lenin esitti tunnuksen "kaikki valta neuvostoille" väliaikaista hylkäämistä ja valmistautumista kukistamaan väliaikainen hallitus aseellisesti. Nämä esitykset hyväksyttiin 26.7.-3.8.-17 pidetyssä 6:nnessa puolueen edustajakokouksessa. Kokouksen jälkeen alettiin tehdä selvitys- ja järjestelytyötä tehtaissa, armeijan osastoissa ja maaseudulla. Hankittiin aseita ja perustettiin punakaartilaisosastoja. Tässä vaiheessa päiväjärjestykseen asetui kysymys valtiosta, miten suhtautua porvarilliseen valtioon ja millainen tulee olla työväen ja talonpoikain hallitseman valtioon. Tässä vaiheessa syksyllä 1917 Lenin kirjoitti vallankumouksen kehittämiseksi teoksensa "**Valtio ja vallankumous**". Siinä hän kehittäi edelleen Marxin ja Engelsin oppia valtiosta ja työväenluokan vallasta ja selvitti millainen tulee olla työväen ja talonpoikain valtioon.

### **Kornilovin kapina**

Heinäkuun alun tapahtumien jälkeen kansa alkoi kuitenkin herätä. Taloudellinen kriisi syveni. Työläiset ja sotilaat alkoivat joukoittain erota menshevikeistä ja esserristä polttaen jäsenkirjojaan. Kun selvisi, että hallitus ei aio toteuttaa kansan vaatimuksia alkoivat neuvostot nopeasti siirtyä vallankumouksen puolelle. Mutta myös porvaristo ryhtyi laajentamaan vastahyökkäystään. Vallankumouksellisimpia joukko-osastoja riisuttiin aseista ja alettiin siirtää rintamalle. Pietariin siirrettiin hallitukselle uskollisia joukkoja. Kerenski yhdessä ulkomaisten imperialistien, tilanherrain porvariensa kanssa alkoi järjestää Tsaarille uskollisen kenraali Kornilovin avulla Pietariin Etelä-Venäjältä vastavallankumouksellisia joukkoja. Nämä eivät osanneet venäjän kieltä ja Kornilov oletti, että nämä eivät siksi saa yhteyttä Pietarin väestöön. Muodollisesti Kornilov lähti kapinaan väliaikaista hallitusta vastaan, mutta todellisuudessa tarkoitus oli tuhota punakaartit. Väliaikaisen hallituksen pääministeri Kerenski kuitenkin pelästyi liittolaistaan Kornilovia ja joutui hyväksymään käskyn työläisten mobilisoimiseksi Pietarin puolustamiseen. Tämän "tehtävän" organisoivat bolshevikit. Jaettiin aseet ja perustettiin työläisosastoja. Pietarin puolustukseen vedettiin mukaan varusväki ja Itämeren laivasto. Voimasuhteet olivat muuttuneet niin, että Pietarin puolustus oli bolshevikkien käsissä. Bolshevikit organisoivat liikkeelle agitaattoreita, jotka lähtivät Kornilovin armeijaa vastaan ja soluttautuivat kornilovilaisten joukkoon. Ja niin taitavia olivat bolshevikkien agitaattorit, että kapina kuivui kasaan ja jopa kasakat kieltäytyivät hyökkäämästä Pietariin.

### **"Kaikki valta neuvostoille"**

Kornilovin vastaisten taistelujen aikana tapahtui lopullisesti neuvostojen vasemmistolaistuminen. Elokuussa Pietarin neuvostossa saivat bolshevikit enemmistön ja se julisti tunnuksen "kaikki valta neuvostoille". Syyskuussa Moskovan neuvoston ohella yli 250 neuvostoa tukivat tunnusta "kaikki valta neuvostoille", mutta nyt tämä tunnus tarkoitti aseellista kapinaa. Kornilovin kapinan jälkeen vallitsi joitain päiviä tilanne, jolloin valta olisi voinut siirtyä rauhanomaisesti neuvostoille, mutta menshevikit ja eserrät eivät suostuneet ja siirtyivät yhä enemmän oikealle. Tämä tilanne meni ohi ja ainoa tie oli aseellisen kapinan valmistelu.

### **Lokakuun vallankumous**

Väliaikaisen hallituksen politiikka johti maan syksyllä katastrofin partaalle. Teollisuus ja liikenne ajautui rappiolle, raaka-aineista ja poltto-aineista oli suuri pula, oli elintarvikepula ja valtionalouden vararikko. Moskovan ja Pietarin varuskunnat sekä Itämeren laivasto siirtyivät vallankumouksen puolelle. Lenin lähetti

syyskuussa puolueelle sekä Pietarin ja Moskovan komitealle kaksi kirjettä: "**Bolshevikkien on otettava valta**" ja "**Marxilaisuus ja kapina**", joissa hän luonnosteli kapinan toteuttamisen. Bolshevikkipuolueessa oli tällöin 400000 jäsentä. Lokakuussa Lenin palasi jälleen Pietariin, minkä jälkeen 10.10.-17 pidettiin puolueen keskuskomitean kokous, jossa hyväksyttiin päätös kapinan valmistelusta ja toteuttamisesta. Keskuskomitean jäsenistä ainoastaan Kamenev ja Zinovjev vastustivat kapinaa Aseellisen kapinan valmistelua varten perustettiin esikunta, jonka johtoon tuli Lenin. Lenin torjui kaikki yritykset siirtää kapinan alkamisajankohtaa, koska se olisi merkinnyt vallankumouksellisen tilanteen hukkaamista. Kapinaan valmistauduttiin koko maassa. Puolueen keskuskomitean päätöslauselmia asettui kannattamaan Moskovan ja Pietarin konferenssien ohella 30 aluekonferenssia. Samaan aikaan bolshevikit valmistelivat neuvostojen II:n yleisvenäläisen edustajakokouksen valmistelemista, joka määrättiin kokoontuvaksi 25. lokakuuta. Lokakuussa punakaartin miesvahvuus Pietarissa oli 40000 ja muissa kaupungeissa 200000. Pietarin varuskunnan vallankumouksellisten sotilaiden miesvahvuus oli 150000 ja Itämeren laivasto käsitti 80000 matruusia ja 750 sotalusta. Lisäksi vallankumouksen puolelle siirtyi miljoonia kenttä-armeijan ja selustan varuskuntien sotilaita. Vallankumous joutui suureen vaaraan kun keskuskomitean petturijäsenet Kamenev ja Zinovjev antoivat 18.10. menshevikkilehdissä ilmi suunnitelman aseellisen kapinan toteuttamisesta. Kerenskin hallitus alkoi siirtää 19.10. vastavallankumouksellisia joukkoja Pietariin. Kapina päätettiin siirtää alkavaksi päivää ennen neuvostojen II:n yleisvenäläisen edustajakokouksen alkamista 24.10. Kerenskin hallitus aloitti vastatoimensa 24.10 aamulla lähettämällä panssariautoja tuhoamaan bolshevikkien toimistoja ja lehtien toimituksia. Mutta vallankumoukselliset joukot olivat kaikkialla vastassa Kerenskin joukkoja häätämällä heidät pois. Lenin saapui Smolnaan vallankumouksen johtokeskukseen 24.10 yöllä. Samana yönä piirrettiin talvipalatsi. 25.10. Päivällä miehitetiin asemat, posti ja lennätin, Nevan sillat, ministeriöt ja valtionpankki. Yöllä 25.-26.10. panssarilaiva Auroran merkkilaukauksesta alkoi työläisten, sotilaiden ja matruusien väkiryökkö Talvipalatsiin, jonne väliaikainen hallitus oli linnoittautunut. Väliaikainen hallitus vangittiin. Vallankumous toteutettiin suunnitelmien mukaan lokakuun 25-26. päivinä (marraskuun 7-8. päivinä), jolloin vallankumous saavutti voiton Pietarissa. Moskovassa vallankumous voitti 25.10-2.11.-17 (7-15.11.-17). Lokakuun 25. päivänä Pietarissa alkanut neuvostojen toinen edustajakokous, jossa nyt valtava enemmistö oli siirtynyt bolshevikkien käsiin saattoi ilmoittaa kaiken vallan maassa siirtyneen työläisten, talonpoikain ja sotilaiden neuvostoille. Tämä kokous hyväksyi ensimmäisinä lakeinaan esityksen kaikille sotaikäyville maille ehdotuksen rauhasta ja päätöksen maan kansallistamisesta ja luovuttamisesta talonpoikain haltuun. Samaten kokouksessa ilmoitettiin kaiken vallan maassa siirtyneen neuvostojen käsiin, valittiin uudelle vallalle hallitus, kansankomissaarien neuvosto, jonka johtoon valittiin Lenin.

#### **Toimitti:**

**Heikki Männikkö**

#### **Lähdeaineistoa:**

1. Toimituskollegio (johtaja G.Obitškin): V.I.Lenin lyhyt elämäkerta. Kustannusliike Progress 1979
2. Neuvostoliiton Kommunistisen puolueen (bolshevikkien) asettama toimikunta: Neuvostoliiton Kommunistisen puolueen (bolshevikkien) historian lyhyt oppikurssi. Karjalais Suomalaisen SNT:n valtion Kustannusliike, Petroskoi 1940.
3. Toimituskollegio (vast. toimittaja M.Kim): Neuvostoliiton historia. Kustannusliike edistys 19784
4. John Reed: Kymmenen päivää jotka järjestyivät maailmaa. Kustannusosakeyhtiö Yhteistyö Helsinki 1977
5. Institut Marxisma-Leninisma pri zk KPSS glavnoje ypravlenie geodesii i kartografii pri Covete Ministrov SSSP: Istorija Kommunistititseskoi Partii Sovetskovo Cojuza, Atlas.